

Justin Kroesen richtte in het Openluchtmuseum Het Hoogeland een tentoonstelling in over het middeleeuwse kerkinterieur in Groningen en Oostfriesland. Onder de titel *Mis!* verscheen de catalogus van 68 geëxposeerde objecten, voorzien van een 16 pagina's lange inleiding. Als we het dan toch over kerkinterieurs hebben, dan mag uit de jaargang 29 (2012) van het tijdschrift *Groninger Kerken* gewezen worden op 'Oostfriese invloeden op de inrichting van Groninger kerken' van Anne Baljeu (57-60), dat ingaat op de functie van het koor als avondmaalsruimte na de Reformatie. Aflevering 4 van *Groninger Kerken* behelst een themanummer over middeleeuwse pastorieën (wemen), bestaande uit een uitgebreide inleiding door Kees Kuiken (81-88) en een viertal door Martin Hillenga samengestelde 'portretten' van de wemen van Eexta, Warffum, Groot Wetsinge en Westeremden (89-108).

Eén publicatie over een profaan gebouw kan uitgelicht worden: het onder eindredactie van T.J. Hoekstra gepubliceerde *Het Hinckaertshuis. Zeven eeuwen bouwhistorie en bewoners* is minstens zo'n monument als het hiervoor genoemde boek over de Jozefkerk. Naast een bijdrage over restauratie en gebruik van dit best bewaarde, van rond 1300 daterende stedelijke steenhuis treft men er gedegen artikelen in aan over vroege topografie (Gert Kortekaas), bouwhistorie (Taco Tel), behang in de tuinkamer (Carla Rogge) en vooral achtereenvolgende bewoners in respectievelijk de 15e-16e, 17e-18e en 19e-20e eeuw (achtereenvolgens Redmer Alma, Bram Schuilenga en Josse Pietersma). Eén en ander is fraai in kleur geïllustreerd en verantwoord gedocumenteerd.

Aan de in Oost-Groningen (Veendam, Winschoten, Pekela's) actieve architect Jan Kruijer (1889-1965) wijdden Marianne Kruijswijk en anderen een net uitgegeven boekwerk onder de titel *Beleefd aanbevelend*. Deze architect, die vooral tijdens het Interbellum actief is geweest, staat bekend om zijn expressionistische baksteenarchitectuur, die gerekend wordt tot de Amsterdamse School. In zijn vroegste ontwerpen borduurde hij vooral voort op 19^e-eeuwse neostijlen en daarna ook op *Jugendstil*. Naast baksteen verwerkte hij beton, soms zelfs zoveel dat hij in de volksmond gekscherend Jan Beton werd ge-